

Nr 70.

Ankom till riksdagens kansli den 28 maj 1918 kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning av framställningar om ändring i avlöningsbestämmelserna för sekreterarna vid justitieombudsmans- och militieombudsmansexpeditionerna.

I sin till innevarande års riksdag avgivna ämbetsberättelse (sid. 423—427) har riksdagens justitieombudsman gjort framställning om ändring i avlöningsbestämmelserna för sekreteraren vid justitieombudsmansexpeditionen.

Vidare har riksdagens militieombudsman i sin till riksdagen avgivna ämbetsberättelse (sid. 443—446) gjort framställning angående ändring i avlöningsbestämmelserna för sekreteraren vid militieombudsmansexpeditionen.

Enligt bankoutskottet tillhandakomna protokollsutdrag hava riksdagens kamrar hänvisat ifrågavarande framställningar till utskottets förberedande behandling.

Utskottet har därvid ansett sig böra inhämta yttrande från löne-regleringskommittén, och har utskottet för sådant ändamål anhållit om utverkande av Kungl. Maj:ts befallning till bemälda kommitté att avgiva och till utskottet inkomma med dylikt yttrande.

I anledning härav har utskottet emottagit ett av löne-regleringskommittén avgivet, den 30 april 1918 dagtecknat utlåtande, så lydande:

»Avlöningen för sekreteraren vid justitieombudsmansexpeditionen fastställdes av 1909 års riksdag till 6,000 kronor, vilken avlöning kan höjas efter 5 år med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.

Efter nämnda tid har ingen annan förändring i fråga om sekreterarens avlöning ägt rum, än att 1916 års riksdag bestämde, att av nämnda begynnelseavlöning 1,800 kronor skola anses utgöra tjänstgöringspenningar.

Bihang till riksdagens protokoll 1918. 8 saml. 59 häft. (Nr 70.)

I sin ovanberörda ämbetsberättelse har justitieombudsmannen hemställt, att riksdagen måtte fastställa avlöningen för sekreteraren vid justitieombudsmansexpeditionen till 8,100 kronor, därav 2,500 kronor skulle anses utgöra tjänstgöringspenningar, vilken övlöning skulle till den del, som ej utgjorde tjänstgöringspenningar, kunna efter 5 år höjas med 600 kronor.

Justitieombudsmannen har påpekat, att åtskilliga förhållanden syntes honom nu tala för löneförbättring åt sekreteraren. Vad som framför allt talade för en dylik löneförbättring vore arbetsbördans ökning.

I detta avseende hänvisar justitieombudsmannen till den avdelning i hans berättelse, under hvilken lämnades redogörelse angående de under år 1917 handlagda klagomål m. m. Där funnes intagen uppgift å antalet till justitieombudsmannen under år 1900—1917 inkomna klagoskrifter, utvisande vilken betydande ökning av antalet dylika skrifter som ägt rum.

Denna uppgift avsåge emellertid blott klagoskrifter mot ämbets- och tjänstemän. Medtogos alla slags ärenden, som komme under justitieombudsmannens handläggning, varierade antalet diarietörda ärenden sedan år 1909 mellan ungefär 500 och 750 per år.

De anförda siffrorna utvisade dock icke fullt adekvat arbetsbördans verkliga storlek. I någon mån framginge detta tydligare av uppgift (för åren 1900—1917) över antalet sidor i justitieombudsmannens registratur för varje år. Registraturet utgjorde en samling av koncepten till samtliga utgående skrivelser utom dem, som undertecknades av sekreteraren ensam (infordrande av upplysningar, underhandsmeddelanden m. m. i förekommande fall).

Man finge emellertid icke heller av dessa uppgifter en riktig föreställning om verkliga innebörden av den ökning i arbetsbördan, som ägt rum.

Under senare år hade antalet vidlyftiga och invecklade ärenden, vilkas beredning och avgörande krävt betydligt mera tid och arbete än ärenden i allmänhet, i synnerligt hög grad ökats.

Ärenden av angivna beskaffenhet tarvade ofta, om icke i regel, innan de komme i sådant skick, att de kunde av justitieombudsmannen slutligen avgöras, en tidsödande och ingående förberedande behandling; undersökningar måste verkställas, icke sällan å speciallagstiftningsområden (exempelvis kommunikations- och tullväsendet, bank- och skattelagstiftning m. m.), upplysningar måste under hand eller annorledes inhämtas i de delar, handlingarnas innehåll befunes ofullständigt, litteratur i ämnet måste genomgås, prejudikat efterforskas och studeras m. m. Ett dylikt vidlyftigt ärende kunde för sekreteraren, vilken denne ärendenas förberedande beredning åläge, taga samma tid i anspråk som tio eller tjugu ärenden av mera enkel beskaffenhet. Tendensen till alltjämt fortgående ökning av dylika tyngande ärenden vore omisskännlig.

Med hänsyn till nu berörda förhållanden hade sekreterarens biträde för ärendens förberedande och föredragning i allt större utsträckning tagits i anspråk.

Jämlikt 13 § i den för justitieombudsmannen gällande instruktion åläge det denne ock att hava sin uppmärksamhet riktad på och anmärka brister i lagar och författningar samt avgiva förslag till deras förbättring.

Denna justitieombudsmannens initiativrätt i lagfrågor eller andra allmänna ärenden (17 § i instruktionen) kunde givetvis komma till uttryck mer eller mindre. Under de sista två åren hade emellertid arbetet med framställningar angående lagändringar eller andra ämnen tagit högst avsevärd tid i anspråk, och hade även därvid sekreterarens biträde i ökad grad måst anlitas. Beträffande de framställningar i olika ämnen,

23 till antalet, som under år 1917 av justitieombudsmannen avlåtits till Konungen, hade sekreteraren haft sig ålagt att göra förarbeten till flertalet av dem, såsom uppsättande av historik, bearbetande av förefintligt material m. m., och även i fråga om många av dessa framställningar i första hand uppsatt förslag till underdånig skrivelse i ämnet. Den tid och den arbetskraft, som han nödgats använda därför, hade varit högst avsevärd.

Av vad sålunda anförts rörande sekreterarens vid justitieombudsmansexpeditionen åligganden syntes det justitieombudsmannen oförtydligt framgå, att å denne befattningshavare måste ställas större krav än å en sekreterare i ämbetsverk, vilken hade allenast rent expeditionella göromål att utföra. Med hänsyn till den sekreteraren åliggande skyldigheten att för justitieombudsmannen föredraga alla inkommande ärenden — där icke justitieombudsmannen omedelbart själv läste handlingarna — syntes man icke böra hänföra ifrågakvarande sekreterare till samma grupp som sekreterarna i de centrala ämbetsverken i allmänhet utan snarast böra jämnställa honom med innehavare av tredje gradens tjänst enligt normalstaten för nämnda ämbetsverk.

Justitieombudsmannen erinrar i sin framställning vidare om vissa uttalanden vid 1909 års riksdag inom första kammaren rörande de kvalifikationer, som borde fordras hos innehavaren av befattningen som sekreterare vid justitieombudsmansexpeditionen. Därvid hade anförts, bland annat, burusom det låge stor vikt på, att justitieombudsmannen hade vid sin sida en person med gedigen juridisk bildning. Sekreteraren borde hava förmåga att verkställa historiska och vetenskapliga utredningar i förekommande rättssaker. Justitieombudsmannen hade ofta att avgöra synnerligen svåra och framför allt synnerligen grannliga frågor. Det vore då nyttigt för honom att hava tillfälle att i tjänsten rådgöra med en person, som hade verklig juridisk bildning och gott omdöme i juridiska frågor. Sekreteraren hos justitieombudsmannen vore icke en vanlig expeditjonskarl utan måste vara en jurist av högre dignitet. Sekreteraren representerade dessutom kontinuiteten i justitieombudsmansämbetets utövning, ty innehavare av justitieombudsmannabefattningen kunde ju växla och hade växlat rätt ofta. Det vore viktigt, att man på denna plats hade en verkligt duglig, framstående man.

I nu föreliggande framställning säger justitieombudsmannen, att han för sin del ville på det livligaste instämma i de återgivna uttalandena. Han ansåge det vara av synnerlig vikt, att justitieombudsmannen stälde hade vid sin sida en verkligt kvalificerad jurist med gott omdöme och med erfarenhet från föregående juridisk verksamhet. Därav följde också, att innehavaren av befattningen borde beredas en mot hans kvalifikationer svarande avlöning.

För sakens bedömande vore ej oviktigt, att inga befattningshavare vid justitieombudsmansexpeditionen, således ej heller sekreteraren, vore anställda på fast stat. De kunde entledigas av justitieombudsmannen, när han funne vederbörande olämplig för befattningen. De saknade också rätt till pension. Denna osäkra ställning gjorde, att deras avlöning åtminstone ej borde vara för lågt tilltagen.

Till nämnda förhållanden syntes hänsyn skäligen böra tagas vid bedömande av den nu föreliggande frågan om löneförbättring åt sekreteraren.

Justitieombudsmannen ville emellertid ytterligare understryka en synpunkt, som berördes inom första kammaren år 1909, nämligen det förhållandet, att sekreteraren vid de ofta nog förekommande ombyten av justitieombudsman borde bevare kontinuiteten i justitieombudsmansämbetets utövning. Även med hänsyn därtill måste fordringarna på sekreterarens kvalifikationer ställas högt.

Därjämte framhålles, att säkra utsikter till befordran från sekreterarebefattningen till högre tjänst icke förefunnes. Dessa dåliga befodringsutsikter försvårade givetvis i viss mån att få platsen besatt med verkligt duglig jurist, om ej avlöningen sattes så hög, att den i någon mån kunde motverka de föga lockande befodringsmöjligheterna.

Det erinras slutligen, att av militieombudsmannens till 1918 års riksdag avlätna ämbetsberättelse framginge, att han till riksdagen gjort framställning om höjande av avlöningen åt den hos honom anställda sekreteraren, så att denne bleve likställd med innehavare av tredje gradens tjänst enligt normalstat för de centrala ämbetsverken. Då de båda sekreterarna hos riksdagens ombudsmän i avlöningshänseende syntes böra vara likställda, ansåg justitieombudsmannen, att sekreteraren vid justitieombudsmans-expeditionen borde komma i åtnjutande av enahanda löneförmåner.

Vad därefter angår sekreterarebefattningen vid militieombudsmansexpeditionen, erinrar militieombudsmannen i sin nu föreliggande framställning, hurusom i den framställning angående avlöning för tjänstemän och vaktbetjäning vid militieombudsmans-expeditionen m. m., som han gjorde till 1916 års riksdag, föreslagits, att till avlöning åt en tjänsteman med åliggande att besörja sekreterargöromålen ävensom att ansvara för diarietföringen vid expeditionen och där förekommande fänglistgranskning skulle anslås ett årligt belopp av 6,800 kronor, därav 2,000 kronor såsom tjänstgöringspenningar, ävensom ett ålderstillägg å 600 kronor, varjämte militieombudsmannen ifrågasatte, att denne tjänsteman skull erhålla titeln byrådirektör.

Bankoutskottet, till vilket berörda framställning hänvisades, hade emellertid ansett sig icke böra tillstyrka vare sig den ifrågasatta högre avlöningen i dess av militieombudsmannen föreslagna form, ej heller att sekreteraren hos militieombudsmannen erhöle titeln byrådirektör, utan hade utskottet därutinnan anslutit sig till ett av löneregeringskommittén avgivet förslag, enligt vilket ifrågavarande tjänsteman skulle benämnas sekreterare och åtnjuta enahanda avlöningsförmåner som sekreteraren hos justitieombudsmannen. Men då emellertid syntes lämpligt, att den, som hade att ansvara för diarietföringen och övriga registratorsgöromål, därför bereddes någon ersättning, hade utskottet ansett det böra medgivas militieombudsmannen att tillsvidare av det anslag till befordrande av göromålens gång inom expeditionen, varom utskottet funnit sig böra göra särskild hemställan, disponera skäligen ansedda 800 kronor.

Utskottets förslag hade bifallits av riksdagen. I följd därav ägde den hos militieombudsmannen anställda sekreteraren uppbära avlöning efter 6,000 kronor för år, därav 1,800 skulle anses utgöra tjänstgöringspenningar, varjämte avlöningen kunde till den del, som ej utgjorde tjänstgöringspenningar, höjas efter 5 år med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.

I sin nu föreliggande framställning meddelar militieombudsmannen, hurusom genom tillämpning av riksdagens åt militieombudsmannen givna bemyndigande att av anslaget till befordrande av göromålens gång inom expeditionen samt till vikariatersättning anvisa ett belopp av 800 kronor åt den tjänsteman, som ansvarade för registratorsgöromålen å expeditionen, åt sekreteraren beretts en särskild ersättning av 66 kronor 67 öre för månad, motsvarande — eftersom denna ersättning icke kunde tillkomma ordinarie sekreteraren under den tid, då han åtnjöte semester — omkring

700 kronor för år. Sekreteraren hos militieombudsmannen kunde därför sägas åtnjuta en begynnelseavlönning av 6,700 kronor.

Militieombudsmannen erinrade vidare, hurusom i motiven till lönerogleringskommitténs ovanberörda förslag ifråga om avlöningen till sekreteraren hos militieombudsmannen anförts, bland annat, att därest militieombudsmannens samtidigt gjorda framställning om biträde av en intendenturofficer vunne avseende, denne borde komma att taga en betydande del i arbetena å militieombudsmansexpeditionen, tvivelsutan i flera fall till lättnad för sekreteraren. Erfarenheten hade, fortsätter militieombudsmannen, icke styrkt riktigheten av kommitténs antagande i denna del.

Efter anställandet av en intendenturofficer såsom byråintendent å militieombudsmansexpeditionen hade visserligen blivit möjligt att där slutbehandla ett avsevärt antal ärenden utan föregående remiss till militära förvaltningsmyndigheter, såsom tidigare varit nödigt, men i det hela kunde sägas, att med den inträdda ökade möjligheten att å militieombudsmansexpeditionen ägna uppmärksamhet åt militära förvaltningsärenden sekreterarens arbetsbörda väsentligt ökats och detta icke blott i fråga om rena expeditjonsbestyr utan även och framför allt därigenom att militieombudsmannen, i samma mån som hans egen arbetstid tagits i anspråk för nya grupper av ärenden, måst påkalla mera biträde av sekreteraren för utredningar, uppsättande av skrivelser och dylikt. Möjligt vore ju, att, när framdeles inkallelser till krigstjänstgöring icke vidare bleve erforderliga, tillströmningen av ärenden kunde komma att något minskas, ehuruval erfarenheten från år 1917, då antalet nyinkomna mål varit större än under år 1916 trots den icke obetydliga minskningen i fråga om dylika inkallelser, icke kunde sägas tala härför. Men en framtida större nedgång i antalet inkommande ärenden syntes för militieombudsmansexpeditionen medföra en minskning snarare i fråga om anlitaudet av extra biträde än beträffande göromålen för de ordinarie befattningshavarna.

Om således knappast kunde vara att vänta, att sekreterarens arbetsbörda framdeles skulle bliva mindre än nu, kunde ifrågasättas, om icke lättnad i arbetet borde beredas honom genom inrättandet av en registratorsbefattning. Den nuvarande anordningen, varigenom sekreteraren redan vid diarieföring av inkommande handlingar finge kännedom om deras innehåll, hade emellertid visat sig så ändamålsenlig, att den icke syntes böra frångås utan tvingande skäl, helst den tillika medförde en väsentlig besparing i kostnaderna för expeditionen.

Redan på grund av vad sålunda anförts i fråga om sekreterarens arbetsbörda ansåge militieombudsmannen billigt, att sekreteraren bereddes en löneförbättring utöver den tillfälliga hjälp, som under beteckning av krigstidstillägg kunde komma honom till del. Men härför funnes ännu mera talande skäl. Beskaffenheten av det arbete, som i fråga om beredning av ärenden och uppsättande av skrivelser ankomme på sekreteraren, gjorde det angeläget, att för befattningen kunde förvärvas en väl kvalificerad kraft, men med hänsyn särskilt därtill, att militieombudsmannen själv vore underkastad omval vid varje lagtima riksdag och att militieombudsmannaämberet jämväl av annan anledning ofta kunde komma att byta om innehavare, syntes det vara minst lika angeläget, att en för sekreterarebefattningen förvärvad och däri vidare utbildad arbetskraft även kunde vid densamma behållas.

Utsiktarna att kunna för en tjänst sådan som sekreterarebefattningen hos militieombudsmannen förvärva och behålla en väl kvalificerad arbetskraft tedde sig emellertid under nuvarande förhållanden allt annat än ljusa. Frånsett att innehavaren av befattningen när som helst kunde av militieombudsmannen skiljas från densamma och att

rätt till pension icke vore honom tillförsäkrad, komme närmast i betraktande det förhållandet, att bättre avlönad tjänst, vartill befordran kunde väntas, icke funnes å militieombudsmansexpeditionen och att befordran inom statsförvaltningen i regel icke kunde påräknas, åtminstone icke för den, som någon längre tid ägnat sig åt en från tjänstgöring inom statsförvaltningen så pass skiljaktig uppgift som verksamheten å militieombudsmansexpeditionen måste anses vara. Särskilt efter de lönerregleringar, som numera genomförts för statsdepartementen, för överdomstolarna och för flertalet förvaltande ämbetsverk, syntes icke annat vara att vänta än att alla, som överhuvud taget ville ägna sig åt tjänstemannabanan och därå kunde vänta någon fortkomst, företrädesvis sökte anställning inom statens ämbetsverk. Och ännu mera ogynnsam tedde sig ställningen vid jämförelse med förhållandena inom vissa grenar av affärsvärlden, där under senare tid framträtt stort behov av arbetskraft med juridisk skolning samt arvoden bjödes, till vilka motsvarighet ej funnes inom statens eller riksdagens verk.

På nu anförda skäl ville militieombudsmannen hemställa om sådan ändring i avlöningsbestämmelserna för sekreteraren hos militieombudsmannen, att denne sekreterare likställdes med innehavare av tredje gradens tjänst enligt normalstat för de centrala ämbetsverken samt sålunda erhöle en begynnelseavlöning av 8,100 kronor, därav 5,000 kronor lön, 2,500 kronor tjänstgöringspenningar och 600 kronor ortstillägg, jämte ett ålderstillägg å 600 kronor efter 5 års väl vitsordad tjänstgöring. I händelse av bifall till denna framställning borde enligt militieombudsmannens mening den nuvarande innehavaren av sekreterarbefattningen förklaras berättigad att för ålderstillägg tillgodoräkna sig såväl sin hittills varande anställning hos militieombudsmannen som ock den tid, han omedelbart före sitt tillträde av befattningen innehaft sekreterarebefattningen med enahanda begynnelseavlöning som den hittillsvarande (6,000 kronor för år räknat) hos justitieombudsmannen efter företrädaren beviljat avsked.

Med ikraftträdande av en dylik löneförbättring syntes det militieombudsmannen givna bemyndigande att av det till befordrande av göromålens gång inom expeditionen samt till vikariatersättning beviljade anslag använda visst belopp till den tjänsteman, som ansvarade för registratorsgöromålen å expeditionen, kunna och böra förfalla.

Huruvida samtidigt även borde vidtagas en ändring i avseende å befattningens titel syntes vara en fråga av mindre vikt.

Kommitténs
yttrande.

Såsom i det föregående erinras, åtnjuta för närvarande sekreterarna vid justitieombudsmaus- och militieombudsmansexpeditionerna en avlöning envar av 6,000 kronor, vartill kunna komma två ålderstillägg, vart och ett å 500 kronor. Denna avlöning överstiger något den avlöning, som inom statsförvaltningen i allmänhet tillkommer befattningshavare med sekreterares tjänstemannaställning (5,800 kronor jämte två ålderstillägg å 500 kronor).

De föreliggande förslagen innebära, att sekreterarna vid omförmälda ombudsmansexpeditioner skulle i avlöningshänseende jämsställas med innehavare av tjänster i tredje normalgraden inom centrala ämbetsverk reglerade enligt den s. k. statskontorstypen — byråchefsbefattningar — och alltså komma i åtnjutande av en avlöning av 8,100 kronor, vartill skulle kunna komma ett ålderstillägg å 600 kronor.

Det torde icke kunna bestridas, att omständigheter förebragts, vilka synas tala för en förändring av nu ifrågavarande sekreterares avlöningsförhållanden.

Vad särskilt beträffar sekreterarebefattningen vid justitieombudsmansexpeditionen har i de uttalanden inom första kammaren vid 1909 års riksdag, som justitieombudsmannen åberopat i sin nu föreliggande framställning, vitsordats, att på ifrågavarande tjänsteinnehavare måste ställas rätt så avsevärda anspråk på såväl insikter som erfarenhet och omdöme.

Justitieombudsmannen har givetvis behov av en tjänsteman, med vilken han kan i ärenden av svårare beskaffenhet rådföra sig och till var kunskaper och omdöme han kan i förekommande fall vädja. En viss betydelse torde ock böra tillmätas det förhållandet, att, enär justitieombudsmansbefattningen ofta kunde växla innehavare, det är önskvärt och gagneligt, att sekreteraren representerar kontinuiteten i arbetet.

Kommer härtill vidare, att sekreteraren har att efter anmodan bereda och införa justitieombudsmannen föredraga inkomna mål och ärenden samt avgiva förslag till beslut och dessutom att sekreteraren i avsevärd omfattning tages i anspråk vid utarbetande av justitieombudsmannens ämbetsberättelse, torde de anspråk, som ställas på honom, nogsamnt befinnas vara av en annan och mer ansvarsfull och krävande art, än vad som i regel torde fordras av sekreterare inom centrala ämbetsverk.

En ändring av sekreterarens avlöningsförmåner torde fördenskull få anses befogad. I denna uppfattning har kommittén blivit desto mera bestyrkt genom besök, som medlemmar av kommittén gjort å justitieombudsmansexpeditionen, varvid erfärits, huru arbetsmängden under de senare åren vuxit.

Till vad nu sagts vill kommittén slutligen foga den erinran, att lagstiftningen för närvarande befinner sig i en oavbruten utveckling och att de spörsmål, vilka komma under justitieombudsmannens handläggning, torde bliva allt mer ömtaliga och fordra allt större omdöme och varsamhet, ju mer de beröra de under omdaning varande och av allmänt intresse omfattade lagar och författningar, vilka kunna betecknas tillhörande den sociala lagstiftningen. Ej minst från sistnämnda synpunkt sett torde det vara av vikt, att justitieombudsmannen tillförsäkras ett biträde av mer kvalificerad beskaffenhet.

Kommittén finner sig fördenskull böra, på sätt nedan förmäles, biträda det förslag, som av justitieombudsmannen framställts.

Vad kommittén anført beträffande sekreterarebefattningen vid justitieombudsmansexpeditionen, torde i tillämpliga delar äga giltighet i avseende å motsvarande befattning vid militieombudsmansexpeditionen, varest medlemmar av kommittén jämväl gjort besök; och vill kommittén sålunda även för sistnämnda tjänst förorda en avlöning, motsvarande den, som tillkommer byråchefer i centrala ämbetsverk enligt statskontorstypen. Vid bifall härtill torde, såsom militieombudsmannen frambällit, det särskilda arvode böra bortfalla, varav nuvarande innehavaren av sekreterarebefattningen är i åtnjutande.

Beträffande benämningen av de nu ifrågavarande befattningshavarna har militieombudsmannen vid ett föregående tillfälle för sin sekreterare ifrågasatt titeln byrådirektör. Med hänsyn till önskvärdheten av en viss överensstämmelse inom förvaltningen mellan vederbörande befattningshavares avlöningsförmåner och tjänstetitel anser kommittén sig ej böra förorda vare sig benämningen byrådirektör eller bibehållande av nuvarande titulatur; och enär den för ett flertal tjänstemän av tredje normalgraden inom centralförvaltningen vedertagna benämningen byråchef icke synes i dessa fall lämplig, vill kommittén ifrågasätta, huruvida icke benämningen *expeditionssekreterare* skulle kunna införas för nu ifrågavarande tjänstinnehavare. Erinras må, att före år 1875 expeditionssekreterartiteln tillkom de befattningar i Kungl. Maj:ts kansli, som sedermera ombildats till kansliråds- och byråchefsbefattningar.

Vad beträffar det av militieombudsmannen framställda förslaget om rätt för nuvarande innehavaren av sekreterarbefattningen vid militieombudsmansexpeditionen att för ålderstillägg få tillräkna sig föregående tjänstgöring, anser sig kommittén icke kunna tillstyrka detsamma, såsom innebärande av vikelse från eljest vedertagna principer vid en befattnings uppflyttning från lägre till högre avlöningsgrad. I övriga hänseenden torde nu gällande avlöningsvillkor böra fortfarande tillämpas beträffande de båda nu ifrågavarande befattningshavarna.

De av kommittén förordade högre avlöningsförmånerna torde böra äga giltighet från och med ingången av nästinstundande år 1919, i överensstämmelse med vad vid 1916 års riksdag bestämdes beträffande då beslutade ändrade avlöningsförhållanden för justitie- och militieombudsmännen och vid deras expeditioner anställda befattningshavare.

Under återopande av vad sålunda anförts får kommittén tillstyrka, att från och med år 1919 de nuvarande sekreterarbefattningarna vid justitieombudsmannens och militieombudsmannens expeditioner ombildas till expeditionssekreteraretjänster med en avlöning av 8,100 kronor, därav 2,500 kronor skola anses utgöra tjänstgöringspenningar, vilken avlöning må till den del, som ej utgör tjänstgöringspenningar, kunna efter fem år höjas med 600 kronor.

Såsom synes har kommittén i fråga om uppdelningen av nämnda avlöning iakttagit vad 1916 års riksdag i sådant hänseende beslutat beträffande vederbörande befattningshavare vid justitieombudsmans- och militieombudsmansexpeditioner och således icke funnit anledning tillstyrka den i militieombudsmannens föreliggande framställning ifrågasatta uppdelningen i lön, tjänstgöringspenningar och ortstillägg.

Det torde emellertid i detta sammanhang ej vara utan betydelse att nu, likasom i kommitténs utlåtande den 3 april 1916 i fråga om avlöningsvillkor för riksdagens justitieombudsman m. m. (nr 89), göra ett påpekande.

Befattningshavare vid nämnda expeditioner äro icke vid avgång från befattningarna berättigade till pension enligt gällande civila pensionslag.

För den händelse emellertid i framtiden fråga skulle uppkomma om pension åt avgången befattningshavare vid någon av dessa expeditioner samt därvid analogier för pensionens bestämmande komma att hämtas från nämnda pensionslag, bör det tydligen uppmärksammas, hurusom den del av avlöningen, som ej utgör tjänstgöringspenningar, icke i sin helhet får anses utgöra sådan »lön» i pensionslagens (§ 3) bemärkelse, som skall utgöra underlag för bestämmande av pensionens belopp. Berörda avlöningsdel får ju nämligen uti ifrågavarande fall uppfattas såsom motsvarande såväl den lön (i inskränkt mening) som det ortstillägg, vilka såsom särskilda avlöningstitlar ingå i avlöningen för jämförbara befattningshavare inom statsförvaltningen här i huvudstaden med lön å stat, fastställd av konung och riksdag.»

Utskottet.

Avlöningen till här ifrågavarande befattningshavare utgår för närvarande med 6,000 kronor om året, varav 1,800 kronor anses utgöra tjänstgöringspenningar, samt två ålderstillägg, vardera å 500 kronor att tillträdas efter resp. 5 och 10 års tjänstgöring. Till sekreteraren å militieombudsmansexpeditionen, vilken har att ansvara för registratorsgöromålen, utgår därjämte av anslaget till befordrande av göromålens gång inom expeditionen samt till vikariatsersättning ett särskilt arvode av 800 kronor om året.

Såsom löneregeringskommittén erinrar, innebära de nu föreliggande förslagen, att bemälda befattningshavare skulle i avlöningshänseende jämnställas med innehavare av tjänster i tredje normalgraden inom centrala ämbetsverk, reglerade enligt den s. k. statskontorstypen, och alltså tillerkännas en begynnelseavlöning av 8,100 kronor jämte ett ålderstillägg efter 5 år å 600 kronor.

I likhet med löneregeringskommittén anser utskottet de i ärendet förebrogta omständigheterna tala för en dylik förändring av ifrågavarande sekreterares avlöningsförhållanden, och har utskottet därför funnit sig böra biträda de härom framställda förslagen. Vad sekreteraren å militieombudsmansexpeditionen beträffar, lär hans ovan omförmälda särskilda arvode böra bortfalla, sedan han tillträtt den högre avlöningen, och ovannämnda anslag i följd härav minskas med motsvarande belopp.

Med avseende å benämningen av ifrågavarande befattningshavare har löneregeringskommittén ifrågasatt återinförandet av den tidigare inom Kungl. Maj:ts kansli använda benämningen expeditionsskreterare, eller densamma, som föreslagits för sekreteraren hos justitiekanslersämbetet i det förslag till förbättrad avlöning för denne, som nyligen framlagts för riksdagen och som för övrigt blivit av statsutskottet tillstyrkt. Utskottet finner sig böra biträda kommitténs förslag jämväl i denna del.

Någon rätt för de nuvarande innehavarna av ifrågavarande sekretärbefattningar att för ålderstillägg såsom expeditionsskreterare tillgodoräkna sig föregående tjänstgöring lär icke böra förekomma, lika litet som ett dylikt medgivande plägat lämnas i likartade fall, då befattning uppflyttats från lägre till högre avlöningsgrad.

I övrigt torde nu gällande avlöningsvillkor för justitiekanslersämbetet med de tillägg, som må varda av innevarande års riksdag beslutade, böra i tillämpliga delar gälla för de nya expeditionsskreterarna.

De högre avlöningsförmånerna synas böra tillämpas från och med den 1 januari 1919.

Åberopande vad sålunda anförts, hemställer utskottet,

att riksdagen må

1:o) a) medgiva, att från och med år 1919 den nuvarande sekretärbefattningen å justitieombudsmansexpeditionen ombildas till en expeditionsskreterartjänst med en avlöning av 8,100 kronor, därav 2,500 kronor skola anses utgöra tjänstgöringspenningar, vilken avlöning

må till den del, som ej utgör tjänstgöringspenningar, kunna efter 5 år höjas med 600 kronor;

b) förklara *dels* att nuvarande innehavaren av sekreterarbefattningen å justitieombudsmansexpeditionen icke må för ålderstilläggs åtnjutande i egenskap av expeditionssekreterare tillgodoräkna sig den tid, han tjänstgjort såsom sekreterare, *dels ock* att för åtnjutande av de ifrågasvarande befattningshavare tillkommande avlöningsförmåner i övrigt skola i tillämpliga delar gälla samma villkor och bestämmelser, som för närvarande äro eller genom beslut av innevarande års riksdag må varda stadgade med avseende å de sekreteraren hos justitiekanslersämbetet tillkommande avlöningsförmåner; och

2:o) a) medgiva, att från och med år 1919 den nuvarande sekreterarbefattningen å militieombudsmansexpeditionen ombildas till en expeditionssekreterartjänst med en avlöning av 8,100 kronor, därav 2,500 kronor skola anses utgöra tjänstgöringspenningar, vilken avlöning må till den del, som ej utgör tjänstgöringspenningar, kunna efter 5 år höjas med 600 kronor;

b) förklara *dels* att nuvarande innehavaren av sekreterarbefattningen å militieombudsmansexpeditionen icke må för ålderstilläggs åtnjutande i egenskap av expeditionssekreterare tillgodoräkna sig den tid han tjänstgjort såsom sekreterare, *dels ock* att för åtnjutande av de ifrågasvarande befattningshavare tillkommande avlöningsförmåner i övrigt skola i tillämpliga delar gälla samma villkor och bestämmelser, som för närvarande äro eller genom beslut av innevarande års riksdag må varda stadgade med avseende å de sekreteraren hos justitiekanslersämbetet tillkommande avlöningsförmåner; samt

c) besluta, att, i händelse av bifall till utskottets hemställan under 2:o) a) här ovan, det arvode å 800 kronor, som för närvarande från anslaget till befordrande av göromålens gång inom militieombudsmansexpeditionen m. m. är anvisat till sekreteraren därstädes, icke vidare skall utgå och att följaktligen berörda anslag skall min-

skas från sitt nuvarande belopp 4,000 kronor til 3,200 kronor.

Stockholm den 28 maj 1918.

På bankoutskottets vägnar:

ERNST HEDENSTIERNA.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

av första kammaren: herrar *Hedenstierna, Nilson* i Kristinehamn, *Wickman, Roos, Kjellgren, Jönsson* och *Schyller* samt

av andra kammaren: herrar *Kristensson, Berg* i Munkfors, *Bogren, Törnkvist, Edbom, Henrikson, Borggren* och *Olsson* i Berg.
